

Список використаних джерел

1. Тур О. М., Шабуніна В. В. Ринок інформаційних продуктів і послуг: сучасні тенденції та перспективи розвитку в Україні. *Інформація та соціум: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Вінниця, 06 червня 2025 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2026. С. 47–50.
2. Тур О. М., Шабуніна В. В. Ключові тенденції, що формують український IT-ринок. *Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung: der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der VIII internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz, Zürich, 4. Juli, 2025.* Zürich-Vinnytsia: BOLESWA Publishers & UKRLOGOS Group LLC, 2025. P. 130–143. DOI: 10.36074/logos-04.07.2025.021.
3. Тур О. М., Шабуніна В. В., Саранча В. І. IT-ринок України: аналіз сучасних тенденцій і перспектив розвитку на тлі світових напрямів трансформації. *Вісник Харківської державної академії культури.* 2025. № 68. С. 20–30. URL: <https://doi.org/10.31516/2410-5333.068.02>

УДК: 004.9:001.895:321.01

Олійник Ірина Віталіївна

(наук. керівник – д-р іст. наук, ст. наук. співроб. Федотова О. О.)

Маріупольський державний університет, м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАБРИК ДУМОК

Анотація. Розглянуто інноваційні інструменти інформаційної діяльності фабрик думок. Зроблено наголос на переході від традиційної аналітики до міждисциплінарної взаємодії, ігрового моделювання, візуалізації даних. Обґрунтовано роль молодіжного потенціалу та гнучкого фінансування у процесі перетворення аналітичних осередків на інноваційні платформи суспільного впливу.

Ключові слова: фабрики думок, інноваційні інструменти, інформаційна діяльність, візуалізація, гейміфікація, інклюзивність мови, стратегічні комунікації.

В умовах прискорених геополітичних змін та процесів внутрішньої соціальної трансформації в Україні інформаційна діяльність фабрик думок вимагає якісного оновлення. Як зазначає М. Сенченко, у сучасному світі інформація стає стратегічним ресурсом, а ефективність аналітичних структур залежить від їх здатності адаптуватися до глобальних викликів [3, с. 115]. Така необхідність обумовлюється тим фактором, що сьогодні недостатньо лише провадити експертну діяльність без створення широкого суспільного резонансу та застосування інноваційно-комунікаційних інструментів.

Орієнтованість вітчизняних аналітичних осередків на інформаційний ринок є важливою умовою для їх модернізації [4, с. 88]. Для формування міцної мережі таких центрів потрібно враховувати такі аспекти:

1) висновки та рекомендації мають надаватися за участі незалежних зовнішніх експертів та рецензентів, а також у разі залучення зовнішніх фінансових джерел досліджень;

2) співпраця з владними структурами є необхідною частиною процесу розробки політичних стратегій;

XI Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 09 квітня 2026 р.)

3) аналітичні центри мають визнаватися як автономні інституції, здатні до самодостатності завдяки наданню кваліфікованих кадрів і забезпечення фінансових можливостей;

4) має проводитися вивчення місцевих проблем, зокрема в контексті децентралізації та передачі повноважень і бюджетів від державних органів влади до місцевого самоврядування [2, с. 18].

Можливими варіантами вирішення поставлених завдань в Україні є: започаткування спеціальної профільної асоціації інформаційно-аналітичних осередків; розробка єдиного централізованого інформаційного вебпорталу діючих світових аналітичних центрів; вдосконалення системи рейтингового оцінювання результатів функціонування чинних мозкових центрів зарубіжжя; підготовка для фабрик думок оновлених рекомендацій з урахуванням тенденцій змін на геополітичній арені; створення нових спеціалізованих фондів підтримки та фінансування досліджень інформаційно-аналітичних служб [5].

На основі аналізу кращих світових практик (зокрема досвіду Chatham House та New America Foundation) стає можливим структурувати інноваційні інструменти інформаційної діяльності за такими стратегічними напрямками:

1) Розширення експертного кола інформаційного виробництва. Вже недостатньо лише взаємодіяти з урядом, бізнесом та організованим громадянським суспільством. Залучення до переосмислення змісту аналітичних продуктів художників, дизайнерів, технологів та психологів вкрай необхідне. Такі заходи дають змогу вийти за межі «сухих» звітних матеріалів і створювати контент, що резонує з різними аудиторіями.

2) Інтеграція молодіжного інтелектуального ресурсу. Створення змішаних панелей радників (досвід Chatham House) відкриває безліч поглядів, що важливо для просування нових інформаційних технологій. Це забезпечує інклюзивність інформаційної політики та врахування цифрового мислення нових поколінь [7].

3) Модерація широких політичних дебатів. Трансформація центрів з односторонніх джерел інформації на комунікаційні майданчики для громад, які раніше були поза політичним дискурсом. Аналітичні центри можуть бути союзниками в боротьбі за багатосторонні політичні дебати, на підставі чого залучати недостатньо представлені громади до колективних обговорень нагальних суспільних питань, які безпосередньо впливають на їхнє майбутнє.

4) Формування суспільного резонансу. Інформаційна робота має спрямовуватися не лише на суб'єктів прийняття рішень, а й на створення медійного запиту щодо змін, без якого політичні рішення не реалізуються.

5) Проєктування різноманітних варіантів перспективних сценаріїв (моделювання). Йдеться не лише про створення політичних знань, а й про залучення людей до цього процесу. Замість констатації фактів – пропонування візуальних моделей майбутнього (кейс площі Пікаділлі). Це сприяє перетворенню аналітики на надихаючий інформаційний продукт [7].

6) Застосування візуальних засобів. Візуалізація, безумовно, може використовуватися надмірно і не завжди справляє достатній вплив, але здатна мати надзвичайний вплив, чітко фіксуючи вимір політичної проблеми. Впровадження ін-

фографіки, дата-арту та відео задля фіксації складних проблемних аспектів є потужним каталізатором політичної дії [1].

7) Перехресна робота міждисциплінарного характеру. Аналітичним центрам необхідно звільнитися від власної вузькопрофільної замкненості і подивитися на політичні проблеми з різних поглядів. Сьогодні потрібно відмовитися від звужених програмних сфер та перейти до комплексного висвітлення проблем (досвід New America Foundation, що вважає себе «антимозковим центром» та намагається співпрацювати не зі спеціалістами, а з людьми, які мислять всебічно) [8, с. 32].

8) Ігрова стимуляція інновацій. Навчання новому є потужним інструментом для інновацій. Тому актуальним стає впровадження настільних ігор та симуляцій як методу генерації експертами проривних ідей та перевірки аналітичних гіпотез у сучасному динамічному середовищі.

9) Вдосконалення термінологічного апарату (мовних засобів). Розробка нових інклюзивних визначень та формулювань, які здатні змінити сприйняття політичної проблеми та об'єднати різних учасників процесу, – також запорука успішності інформаційної діяльності фабрик думок.

10) Забезпечення гнучкості фінансових ресурсів. Перехід до моделей фінансування, що дають змогу інвестувати в експериментальні інформаційні формати та зумовлюють швидку реакцію на зміни в інфопросторі.

Узагальнюючи викладене, варто зауважити, що практична реалізація наведених напрямів можлива тільки за умови поєднання технологічного та комунікаційного складників. Саме інформаційні технології гарантують гнучкість та ефективність управління сучасними організаціями в умовах невизначеності [6, с. 338]. Водночас використання візуальних помічників дає змогу перетворити результати складних ігор на доступний і переконливий продукт публічної комунікації [1, с. 96].

Отже, модернізація інформаційної діяльності фабрик думок передбачає перехід від акумулювання знань у напрямі формування пріоритетів суспільного розвитку. Комплексне застосування інструментів візуальних засобів, інклюзивної мови та ігрового стимулювання інновацій дає змогу перетворити складні політичні дані на інформаційну продукцію. Активне залучення нових спільнот, оновлення кадрового потенціалу представниками молодого покоління, а також використання гнучких моделей фінансування перетворюють аналітичні осередки на інноваційні платформи, здатні створювати суспільний резонанс для реальних політичних змін.

Список використаних джерел

1. Карпенко О. В. Візуалізація даних як інструмент сучасної публічної комунікації. *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі*: матеріали Другої міжнар. наук. конф. (Київ, 16–18 травня 2019 р.). Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2019. С. 94–96.
2. Лопушинський І. П. Роль інформаційно-аналітичних центрів у формуванні та реалізації державної політики в умовах децентралізації влади. *Теорія та практика державного управління*. 2020. Вип. 2(69). С. 15–22.
3. Сенченко М. І. Глобальні стратегії управління світом: монографія. Київ: ФОП Стебеляк, 2021. 420 с.

4. Телешун С. О. Публічна політика та аналітика: теорія і практика: навч. посіб. Київ: НАДУ, 2016. 240 с.
5. Федотова О. О., Акобій Д. А. Подальші перспективи розвитку інформаційно-аналітичних центрів в Україні. *Науковий вісник*. 2022. № 4. С. 201–215.
6. Федотова О. О., Кудлай В. О. Місце інформаційних технологій у процесі забезпечення ефективного управління організаціями. *Moderní aspekty vědy: LI. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.*, 2024. Str. 323–340. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7988/1/Fedotova%20Kudlai%20mono.pdf>
7. Annual Review 2024–25. Chatham House. London: Chatham House. 2025. URL: <https://www.chathamhouse.org/2025/08/annual-review-2024-25>
8. New America Foundation. Annual Report: Innovation in Policy Communication. Washington, DC: New America Foundation, 2022. 48 p. URL: www.newamerica.or

УДК 316.772.5:077]:[326.266:355.211](477:470-651.1)

Стецько Ольга Олександрівна
(*наук. керівник – д-р іст. наук, професор Передерій І. Г.*)
**Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава**

МАНІПУЛЯТИВНІ НАРАТИВИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ ТЦК ТА СП

У роботі проаналізовано маніпулятивні нарративи у соціальних мережах щодо діяльності ТЦК та СП у контексті когнітивної війни. Визначено їх основні типи, зміст і вплив на суспільні настрої. Показано, що такі нарративи використовуються противником для підриву довіри до державних інституцій, деморалізації суспільства та зниження обороноздатності України.

Ключові слова: когнітивна війна, маніпулятивні нарративи, соціальні мережі, ТЦК та СП.

В умовах повномасштабної війни, яку веде РФ проти України, протистояння відбувається не лише фізично на полі бою, а й віртуально – в інформаційному просторі. Не досягши успіхів в реалізації операції «Київ за три дні» та не маючи суттєвої переваги на полі бою, Російська Федерація проводить масовані інформаційні операції з метою зниження готовності українського народу до спротиву. Один з основних напрямів цієї діяльності спрямований на підрив довіри до Сил оборони України. Зокрема, деструктивна діяльність противника спрямована на зрив процесу мобілізації людських і матеріальних ресурсів.

Одним із ключових об'єктів маніпулятивних нарративів є територіальні центри комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП), на які державою покладено завдання комплектування підрозділів Збройних Сил України. Значну роль у поширенні маніпулятивних повідомлень відіграють соціальні мережі, які через швидкість поширення інформації та алгоритмічне підсилення контенту формують суспільні настрої.

У науковому та аналітичному дискурсі таке інформаційне протистояння все частіше розглядається в межах концепції когнітивної війни, у якій основним